

1 Velferdsbeskrivelse – Rælingen

1.1 Presentasjon av kommunen

Rælingen kommune tilhører AV- gruppe 7 som består av SSBs kostragruppe 7. Hva er det som kjennetegner Rælingen og kommunegruppen?

Kjennetegn for Rælingen kommune og kommunegruppen

- AV kommunegruppe 7 består av 34 mellomstore kommuner.
- Kommunene har lave bundne kostnader og lave frie disponible inntekter per innbygger.
- Ut fra KOMMODE modellens prediksjoner kan man forvente at denne typen kommuner til en viss grad vil prioritere tjenestetilbudet i sektorer som ikke har lovpålagte krav og normer når de blir tilført mer penger. Dette fordi de har oppfylt minstestandardene, og har brukt mindre penger på f eks kultur og fritid.
- Rælingen kommune er en mellomstor med om lag 14 700 innbyggere som ligger i Akershus fylke.
- De fleste kommunene ligger i nærheten av større byer, og er Østlandskommuner.
- Et flertall er østlandskommuner.
- Kommunen har befolkningsvekst.

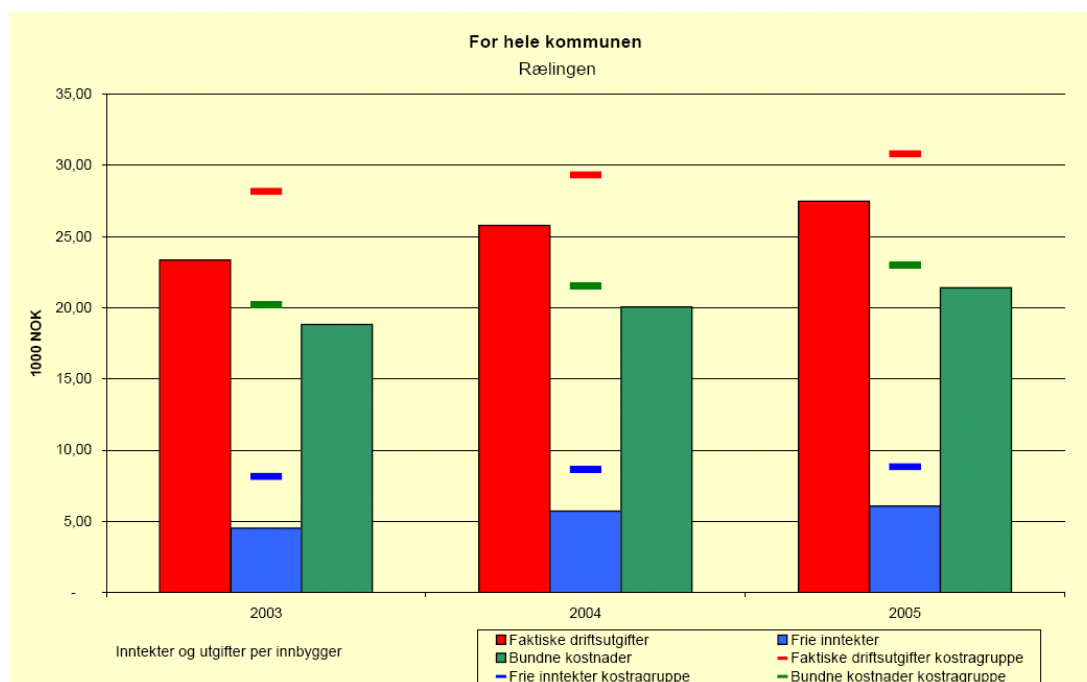
1.2 Overordnet økonomisk handlingsrom for Rælingen

Økonomisk situasjon

- Trang økonomi over mange år.
- Bedret økonomisk situasjon de siste årene pga økte rammetilskudd.
- Pga økte tilskudd anledning til å prioritere økning av tjenestetilbudet innenfor kultur.
- Gjennomført større investeringer i ny skole, idrettshall og kunstgressbane.
- Etterslep på vedlikehold.
- Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter: 1,8 (2005), 3,0 (2006).
- Netto lånegjeld i kroner pr innbygger 22344 (2005), 27516 i (2006)

Økonomien i Rælingen kommune har blitt bedre de siste årene med bakgrunn i økte overføringer, og det er en positiv utvikling i nettodriftsresultat for kommunen

(2006). Figuren nedenfor kan illustrere dette og viser en økning i frie disponible inntekter:

Rælingen er en kommune med et stramt budsjett, men de har unngått kutt i tjenestetilbudet de siste to årene. På grunn av økte overføringer har kommunen kunnet prioritere en økning på visse områder som kultur og fritid. Dette har vært et bevisst politisk valg. Observasjonen i Rælingen understøttes av Kommode, som viser at kommuner med lave frie disponible inntekter med høy sannsynlighet vil prioritere kultur på marginen. Alternativet hadde vært å øke rammene til sektorer hvor det allerede gis et tilbud etter lovpålagte krav.

Et annet område som viser en direkte sammenheng mellom statlige tilskudd og endring i velferdstilbudet på kommunenivå, er barnehagetilbudet. I Rælingen er utbygging av antall plasser i barnehagene høyt prioritert, og som en konsekvens er ventelistene redusert. Kommunen forventer at det er full dekning ved årsskiftet 2008.

Rælingen opprettholder et kjernetilbud, men utover dette er det lite økonomisk handlingsrom. Det er verdt å merke seg at kommunen ikke ønsker å ta på seg økte driftsutgifter som vil bli vanskelige å finansiere uten stabile, og fortrinnsvis økte overføringer i fremtiden.

1.3 Hvilket velferdstilbud gir Rælingen?

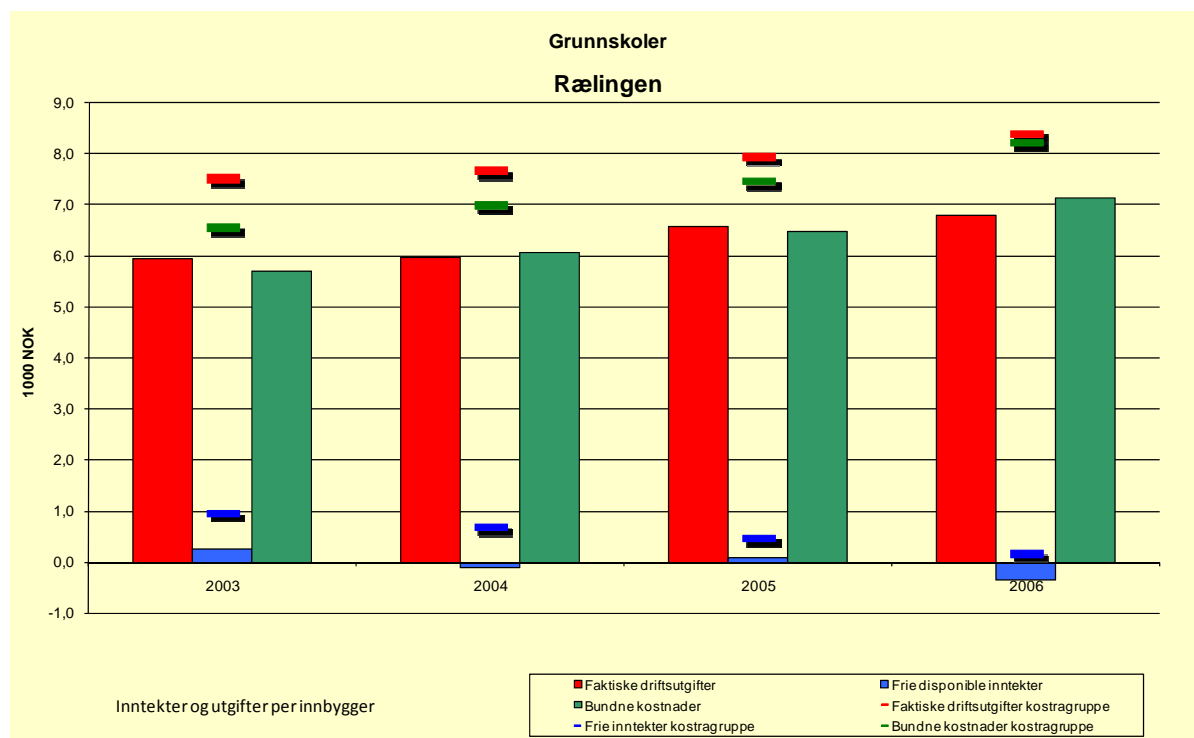
Ut fra den økonomiske situasjonen i kommunen, hvordan kan vi da beskrive velferdstilbudet i Rælingen kommune innenfor utvalgte sektorer?

Velferdstilbud i Rælingen

- Prioriterte sektorer og endringer:
  - Utbygging av barnehageplasser er høyt prioritert og gjort mulig gjennom statlige tilskudd.
  - Prioritert økning av tjenestetilbudet innenfor kultur.
  - Investeringer i ny skole, idrettshall og kunstgressbane.
- Tjenestetilbudet etter sektor:
- Skole og barnehage:
  - Ventelister for barnehageplass ved siste hovedopptak. Forventer ingen venteliste etter 2008.
  - Antall elever per datamaskin; 5 (2005), 4,9 (2006)
  - Elever per undervisningsrelatert årsverk; 14,00 (2005), 13,8 (2006)
  - Andel ansatte med førskolelærerutdanning (prosent); 32,3 (2005), 33,3 (2006)
  - Andel barn 1–5 år med barnehageplass (prosent); 78,8 (2005), 77,4 (2006)
- Pleie og omsorg:
  - Pleie og omsorg er prioritert ved økte driftsrammer, men demografisk utvikling og vridning mot mer åpen omsorg betyr i realiteten strammere budsjett.
  - Tilgang fagutdannet personale OK.
  - Ikke system ventelister, behov vurderes løpende
  - Andel innbyggere 67 år og over som er beboere på institusjon (prosent); 5,8 (2005), 5,3 (2006)
  - Andel innbyggere 67 år og over som mottar hjemmetjenester (prosent); 13,8 (2005), 15,00 (2006)
  - Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner (prosent); 88,2 (2005) 90,2 (2006)
- Kultur og fritid:
  - Økte driftskostnader på sektoren, mulig bl.a. fordi disse fordeles mellom kommunen og frivillige lag og foreninger.
  - Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger; 87 (2005) 96 (2006)
  - Netto driftsutgifter til idrett per innbygger; 296 (2005) 289 (2006)
  - Netto driftsutgifter til kommunale kultur- og musikkskoler per innbygger 113 (2005), 117 (2006)

1.4 Nærmere om velferdstilbudet innenfor skole og oppvekst (SO)

1.4.1 Skole

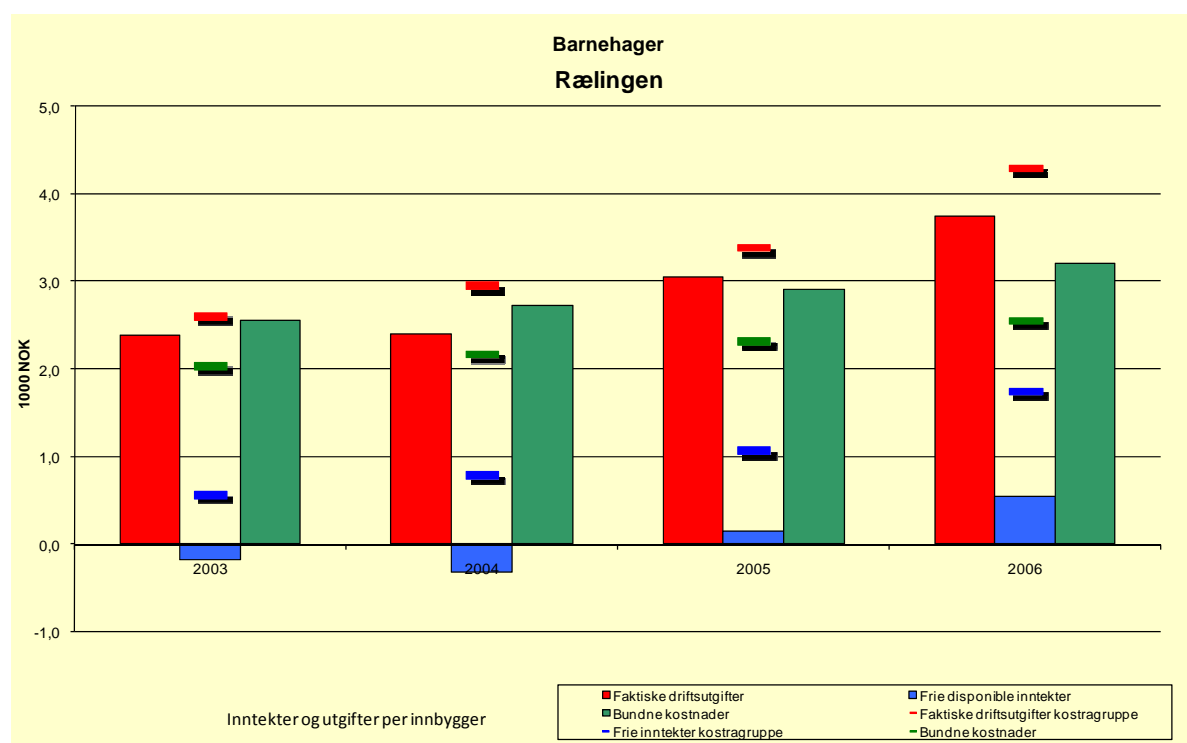

Rælingen bruker litt mindre av sine frie disponible inntekter på skole enn de andre kommunene i AV- gruppe 7.

Kommunen har stigende antall elever og klarer samtidig å integrere elever med behov for spesialundervisning i ordinær drift. Skolen får økte ressurser, men det gir ingen økning i lærere i forhold til antall elever. Kostratall viser blant annet økte driftsutgifter til inventar og utstyr.

Marikollen skole har et betydelig vedlikeholdsetterslep som krever oppgradering av skolen, blant annet i forhold til brannforskrifter og inneklime. Videre har skolen en romløsning som oppleves som begrensende for fleksibiliteten i undervisningen.

1.4.2 Barnehage

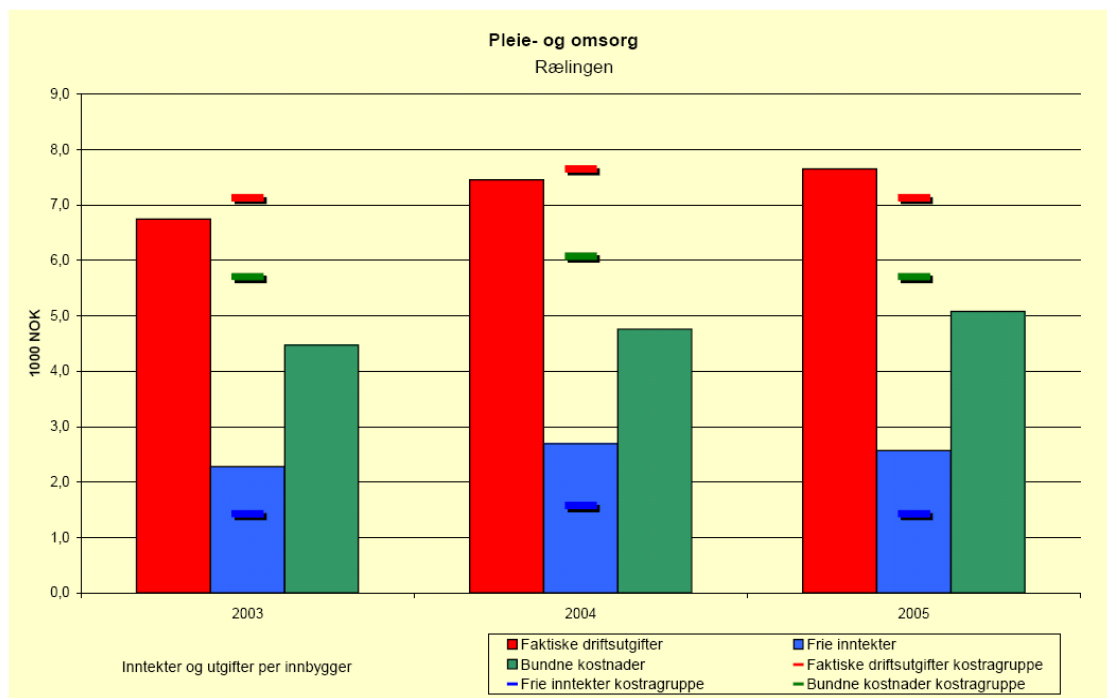

Barnehage er en prioritert sektor i Rælingen, men kommunen ligger jevnt under nivået for bruk av frie disponible inntekter for de andre kommunene i AV- gruppe 7.

Endring i omfang og kvantitet i barnehagetilbudet et prioritert område, muliggjort gjennom økte midler til barnehagesatsing fra regjeringen. Rælingen kommune har behov for 100 - 150 barnehageplasser før de nærmer seg full barnehagedekning.

Sektoren oppfyller krav til leke- og oppholdsarealer, antall fagutdannede, antall ansatte per barn, men informasjonen tyder ikke på kvalitetsendring. Rælingen kommune hadde om lag 80 barn på venteliste ved suppleringsopptak våren 2007. Kommunen antyder at det på sikt kan bli en utfordring å rekruttere førskolelærere.

1.5 Nærmere om velferdstilbudet innenfor pleie og omsorg (PO)

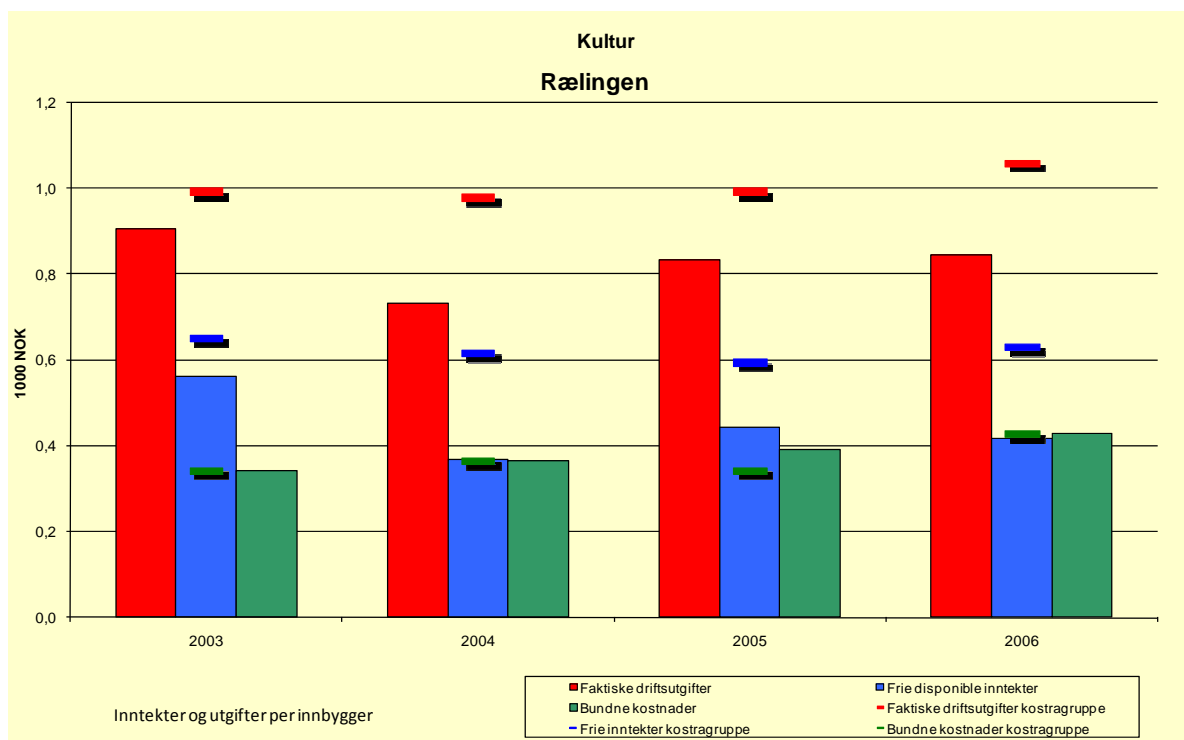
Kommunen har gjennomført en dreining av tjenestetilbudet fra institusjon til åpen omsorg, og bygget flere omsorgsboliger over tid (økt fra 36 til 54). Sykehjemsplasser i nabokommuner er sagt opp. For 2007 er det ikke vesentlige endringer i de økonomiske rammene. Løpende behovsprøving kan tilsi større etterspørsel enn tilbud, men det er registrert svært få klager på søknader som gis avslag. Det er ikke enerom til alle, men pr i dag har kommunen nattskykepleier ved institusjonene. Den enkelte brukers ønsker og behov blant annet for legge- og spisetider blir i stor grad imøtekommet.

I hjemmetjenesten legges det vekt på brukerstyring, og at det er faste personer som møter opp. Tilbudet er på halvannen time hver tredje uke. Kommunen vurderer økte driftsforpliktelser ved en utvidelse av tilbudet i pleie og omsorg mot en stram økonomi. Et tjenestetilbud som har økt i omfang, er tilbudet om utkjøring av varmmat til brukere. Matombringen er behovsprøvd, og tildeles etter en totalvurdering med særlig vekt på

ernærings situasjon og søkers evne til å lage seg mat selv. Det er et lavterskeltilbud i kommunen.

Kommunen har også en dagavdeling som et tilbud til hjemmeboende som har behov for å komme ut og treffe andre i løpet av uken. Brukerne hentes om morgenen og kjøres hjem på ettermiddagen. I løpet av dagen er det tilbud om ulike aktiviteter, og det er matservering. I april 2007 åpnet kommunen et nytt Trivselssenter som er en møteplass for de eldre i kommunen, og som kan leies av private på kveldstid til ulike formål.

1.6 Nærmere om velferdstilbudet innenfor kultur og fritid

Økt tilbud innenfor kultur, kultur- og musikk skole og idrett, er gjort mulig på bakgrunn av generelt styrkede økonomiske rammer for kommunen siste årene. Satsing på idretten gjennom blant annet investeringer i anlegg, er et bevisst politisk valg for å skape økt aktivitet og synlighet overfor viktige pressgrupper i lokalsamfunnet.

Investeringene omfatter en ny idrettshall, Marikollhallen, som åpner i august 2007. Fra før har Rælingen en idrettshall og en stor gymsal i tilknytning til en av de videregående skolene, og det er lite ledig kapasitet.

I tillegg investerer kommunen i kunstgressbane, ny sandvolleyballbane og oppgradering av skianlegg i Marikollen. Rælingen har en sandvolleyballbane fra før, men det er registrert behov for en til som også får høyere standard. Kommunen fikk i 2006 på plass sine to første ballbinger ved to av barneskolene.

Kommunen kan investere i idrettsanlegg fordi driftskostnader fordeles på ulike lag og foreninger. For kommuner som Rælingen kan kombinerte løsninger mellom kommunen og foreninger/lag være et mulig alternativ for å øke tilbudet til innbyggerne innenfor ikke-lovregulert virksomhet i kommunen.

Musikk – og kulturskolen fikk økte rammer i 2006. Det økte tilbudet kommer blant annet til uttrykk ved at tallet på elever nesten fordoblet seg fra 220 i 2004 til 430 i 2006. Selv om elevtallet har økt har skolen fremdeles ventelister.

Kostraindikatorer 2003 – 2006:

0228 Rælingen	Andel ansatte med førskolelærerutdanning	36,9	32,2	33,3	32,3
0228 Rælingen	Andel barn 1-5 år med barnehageplass	62	68,4	78,8	77,4
0228 Rælingen	Andel innbyggere 67 år og over som er beboere på institusjon	:	5,7	5,8	5,3
0228 Rælingen	Andel innbyggere 67 år og over som mottar hjemmetjenester	14,3	14,1	13,8	15
0228 Rælingen	Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	100	92,3	88,2	90,2
0228 Rælingen	Antall elever per datamaskin	6,9	5	5	4,9
0228 Rælingen	Herav elever per undervisningsrelatert årsverk	14,2	14,2	14	13,8
0228 Rælingen	Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	-4,6	2	1,8	3
0228 Rælingen	Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger	181	104	87	96
0228 Rælingen	Netto driftsutgifter til idrett per innbygger	211	254	296	289
0228 Rælingen	Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger	102	111	113	117
0228 Rælingen	Netto lånegjeld i kroner per innbygger	17570	19749	22344	27516